

népek helyzetében bekövetkező óriási pozitív változást ecseteli 1937-ben. Kár, hogy ez a tudományos objektivitás nem tudott kellő ellenpólusa lenni a rendszer vesztett szovjetellenes propagandájának, amely sokban hozzájárult a haladó erők szinte teljes megbénulásához éppen a szovjetellenes rablőháború idején.

Legváltozatosabb talán az utolsó fejezet, melyben az 1945 utáni kapcsolatokról szól a szerző. Ennek vázlatosságát azonban mégsem kérhetjük számon a könyvön, hiszen az utóbbi húsz év olyan hatalmas mennyiségű anyagot nyújt a szovjet—magyar kapcsolatokról, amelyből — ilyen viszonylag kis terjedelem mellett — nehéz a választás. Másrészt pedig az utóbbi húsz év még korántsem lezárt folyamat, baráti kapcsolataink szélesednek, egyre újabb példákkal gazdagodnak, hogy mást ne említek, maga Drozdov könyve is ilyen példa. Ebben a 400 oldalas tanulmányban a szerző annyi adatot zsúfolt össze, amennyit csak elbírt a téma és a terjedelem. Idézeteim és példáim éppen ezért véletlenszerűek, *leghelyesebb lenne az egész könyvet lefordítani és kiadni, nyilván könyvsiker lenne.*

*

Végül néhány szót a szerzőről: Pjotr Ivanovics Drozdov 1902-ben született, apját az egyik parasztfelkelésben való részvétel miatt Szibériába telepítik. Drozdov fiatalon — szinte gyermekként — kapcsolódik bele a forradalmi mozgalomba. *1918—19-ben partizáncsoportban harcolt együtt magyar internacionalistákkal. Ezt a könyvét is nekik ajánlja.* Egyik vezetője lesz 1922-ben a japán imperialistákat elszigetelni hivatott Távolskeleti Köztársaságnak. (Ez a köztársaság azért alakult, hogy mint semleges, kétkamarás parlamenti rendszerrel, burzsoá pártokkal rendelkező állam, egyenrangú félként tárgyaljon Japánnal, és ezzel hátráltassa egy esetleges szovjetellenes háború kirobbanását. A több magyarországnyi területű álköztársaság alkormányának vezetői a helyi bolsevik szervekből kerültek ki. Lenin külön utasítására alakult meg a kormány, úgymond: „a kommunistáknak meg kell tanulniuk vezetni egy polgári kormányt is”. 1924-ben a Távolskeleti Köztársaság feloszlott és felvételét kérte a Szovjetunióba.) Drozdov a húszas években különböző távolskeleti főiskolákon tanított és egy időben tanult is. Kitűnő angol és japán nyelvtudása lehetővé tette, hogy a harmincas évek elején két könyvet is írjon Japánról a Szibériai Hadsereg kiadója számára. Később elvégezte Moszkvában a külügyi főiskolát, és ekkor a külügyminisztérium, majd a Minisztertanács (akkoriban Népbiztosok Tanácsa) osztályvezetője lett. Magyarországon 1954—1955-ben, majd 1957-ben járt, mint a szovjet állami szervek egyik tanácsadója (főleg pénzügyi, gazdasági kérdésekben). Ez idő alatt jól megtanult magyarul, és éveken át gyűjtötte az adatokat a könyvéhez. Szegedi tartózkodása idején megbarátkozott Dénes Leóval, a város 1945-ös polgármesterével.

DALOS GYÖRGY

ANNA AHMATOVA VERSEI

Anna Andrejevna Ahmatova (1889—1966) első verskötete 1912-ben jelent meg, amely időben egybeesik Majakovszkij költői útjának kezdetével. Anna Ahmatova indulásakor az akmeisták csoportjával volt kapcsolatban. Már korai verseiben is az emberi lélek alig észrevehető finom rezgéseinek költője. Ebből következik verseinek intim hangvétele. Korai verseit az egyedüllét és elszigeteltség érzése hatja át. Nyelve klasszikusan csiszolt, tiszta, s egyben a beszélt nyelvhez hasonlóan természetes. Költői képei világosak, konkrétak. Költészetére jellemző a belső fegyelmezettséggel párosult mély érzelmi intenzitás. Költeményei világos, logikus kompozicionális felépítésről tanúskodnak. A szocialista forradalmat belső vívódások árán értette meg. A Nagy Honvédó Háború idején költészetében fontos szerepet játszik a hazafiság témaja. Háború utáni műveiben előtérbe kerülnek az általános emberi kérdések. Anna Ahmatova műfordításai is elismerést szereztek a szovjet olvasók körében. Verseit lefordították francia, olasz, angol, cseh, német stb. nyelvekre. Anna Ahmatova költészetének elemzésével bontóan B. Eichenbaum, V. Vinogradov és V. Zsirnunkszkij szovjet filológusok foglalkoztak.

Itt közölt versei közül az utolsó négyet abból az alkalomból közölte a Novij Mir, hogy a költőnő 1964 decemberében, munkásságának nemzetközi elismeréseképpen, Olaszországban megkapta az Etna-Taormina-díjat. (j. d.)

*Igaz gyöngédség nem hivalkodik,
néma: hazudni nem lehet,
óvatos kezed hiába borít
mellemre, vállaimra prémeket.*

S. az első szerelmet alázatos
szavakkal hiába emlegeted —
mennyre ismerem a te makacs,
a te falánk tekinteted!

Ford. Kassai Kelemen János

1913.

.....
Sárgán szántja az esti fény
Az áprilisi hűvösséget.
Tíz évet késtél, mégis én
Nagyon, nagyon örülök néked.

Ülj kedves hozzám közelebb,
S vidám szemekkel úgy tekints fel.
Látod, ez itt a kék füzet
A gyerekkori verseimmel.

Hogy búsán éltem mint gyerek,
S nem leltem örömet a napban,
Bocsásd, bocsásd meg vétkemet,
Hogy érted túl sokat elfogadtam.

Ford. Veress Miklós.

1915.

V I B O R G B A N

A roppant lépcső víz alatt pihen,
S lejjebb a neptunuszi tartományban.
Skandinávia árnyék-hűvösen
Villan fel egy vakító látomásban.
Most hallgat a dal, néma a zene.
Mégis a lég megtelik illatukkal,
S a térdeplő tél figyelmes szeme
Előidézik mindenén áhitattal.

Ford. Veress Miklós

.....
V. Sz. Szreznyevszkaja emlékére

Szinte el sem hiszem, hiszen te mindig voltál
Hársak árnyékában, kórházban és blokádban,
Börtöncellában s ott, hol sok gonosz madár van,
Meg buja fű s patak vadabb a vad folyónál.
Oh, minden változott, mégis te mindig voltál.
Úgy érzem jobb felét vesztedte itt a lélek,
Azt, amely te voltál, s benne valamiféle
Fő dolog törvényét. Most mindent elfeledtem...
De csengő hangod hív onnan kiáltva nékem,
Hogy ne búsuljak és a halált várjam szépen.
Nos, hát megpróbálok...

Ford. Veress Miklós

A „TASKEŒTI LAPOK” CIKLUSBÓL

Azsia, a te hűz-szemeid
fölfedeztek valamit bennem,
felébresztettek bennem valamit,
mit régen a csend szült szivemben,
mi rám nehezül, és nyugtalanít,
mint kínzó nap déli melegben.
S mintha folyékony láva volna

*szívem minden emléke csak,
s mintha más tenyeréből folyna,
mit iszom, ez a könnypatak.*

Ford. Kassai Kelemen János

TASKENT KIVIRÁGZIK

*A városban titkos parancsra
világosság gyűlt hirtelen —
fehér szellem, minden udvarba
beszökött puhán, nesztelen.*

*Szónál előbb a sóhajta,
s a kék égben, mely csupa fény,
ott hever égő hasonmása
a kanálisok fenekén.*

Ford. Kassai Kelemen János

MUSZTAI KARIM VERSEI

Musztai Karim a szovjetunióbeli baskír költészet legjelentősebb alakja. A baskírok az Ural déli lejtőin élő török–tatár népcsoport, mintegy hárommillió lakos. A Baskír Autonóm Köztársaság fővárosa Ufa. Musztai Karim első könyvei a világháború után láttak napvilágot. Orosz nyelvre eddig nyolc verskötetét fordították le. Az alábbi verseket a *Válogatott líra könyvtára* sorozatban, a Molodaja Gvargyija Kiadó gondozásában megjelent kötetből választottam ki. A kis füzet 74 ezer példányban jelent meg, ára 5 kopejka (70 fillér).

Honfitársa és kollégája, Kaiszin Kuliev így nyilatkozik a legnagyobb, élő baskír költőről: „Musztai Karim költészete sokszínű és széles skálájú. Oroszország, Bulgária, Vietnam és a Kaukázus egyként témái. Más költő azonban néha akkor is beszűkül, ha a világ minden országáról ír verset. Musztai Karim költészete azonban belső lényege miatt sokszínű, fényben gazdag, olyan fényben, amely belülről világít, mély emberi bölcsességben, természetességben és valóságban.” (d. gy.)

EZT A DALT ANYÁM DALOLTA

*Ezt a dalt anyám dalolta,
karja közt míg ringatóztam,
ezt a dalt anyám dalolta,
útrakészen hogyha voltam,*

*anyám ezt a dalt dalolta,
ó de régen fekszik holtan,
egyre messzebb száll a hangja,
egyre közelebb e dallam.*

*„Szikra szikra lánggá csak a
szél lobbantja,
de kialszik s nem marad más,
csak a hamva.*

*Csepp a csepphez és utána
tenger árad.
de a csepp csupán magában
mind kiszárad.*

*Ember ember utat épít
a világon,
de egy ember hosszú fűben
eltűnt lábnyom.*

*A virágot a virágot
mind dicsérik,*